

Міністерство освіти і науки України
Сумський національний аграрний університет
Юридичний факультет
Кафедра приватного та соціального права

Робоча програма (силабус) освітнього компонента
Економіко-правові засади договірної діяльності
(обов'язковий)

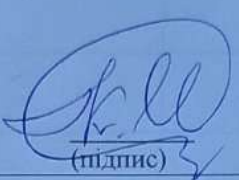
Реалізується в межах освітньої програми: «Соціальне забезпечення»
(назва)

за спеціальністю: 232 «Соціальне забезпечення»
(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти

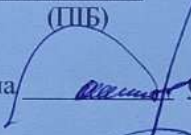
Суми – 2025

Розробник: Наталія ПЕТРОВА, доктор філософії зі спеціальності «Право», доцент, доцент кафедри міжнародних відносин
(підпис) (прізвище, ініціали) (вчений ступінь та звання, посада)

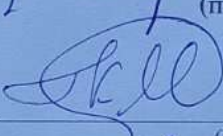
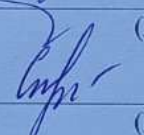
Розглянуто, схвалено та затверджено на засіданні кафедри приватного та соціального права (назва кафедри)	протокол від 06.06.2025 № 19
Завідувач кафедри	 (підпис) Марина КУЗНЕЦОВА (прізвище, ініціали)

Погоджено:

Гарант освітньої програми Наталія КЛЕЦОВА
(підпис) (ПІБ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма Олег РОГОВЕНКО
(підпис) (ПІБ)

Рецензія на робочу програму(додається) надана:

 М. Кузнецова
(ПІБ)
 В. Стрельчук
(ПІБ)

Методист відділу якості освіти,
ліцензування та акредитації

 Олена ПОТЕЛОВА
(підпис) (ПІБ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 21.06. 2025 р.

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

1. ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Економіко-правові засади договірної діяльності		
2.	Факультет/кафедра	Юридичний факультет/ Кафедра приватного та соціального права		
3.	Статус ОК	вибірковий		
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для (заповнюється для обов'язкових ОК)	Освітньо-професійна програма «Соціальне забезпечення» за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення»		
5.	ОК може бути запропонований для (заповнюється для вибіркового ОК)			
6.	Рівень НРК	Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти, НРК – 6 рівень		
7.	Семестр та тривалість вивчення	Дисципліна викладається протягом: Весняного семестру для денної форми навчання – 6 семестр		
8.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів		
9.	Загальний обсяг годин та їх розподіл: для денної форми навчання – 90 годин	Контактна робота(заняття)		
		Лекційні	Практичні /семінарські	Лабораторні
		Д	Д	Д
		30	14	46
10.	Мова навчання	Українська		
11.	Викладач	Петрова Наталія Олександрівна, доцент., доцент кафедри міжнародних відносин. Години консультацій – кожного понеділка о 12.15, кабінет 110 г		
11.1	Контактна інформація	Ел. адреса: natalochkapetrova25@gmail.com		
12.	Загальний опис освітнього компонента	Вивчення даної навчальної дисципліни дозволяє досягнути особливості договорів у праві соціального забезпечення, що є важливим у теоретичному та прикладному аспектах. Особливої актуальності на сьогодні набуває продовження розвитку договірного регулювання відносин із соціального забезпечення, що пов'язується із реформуванням системи загальнообов'язкового державного соціального страхування, пенсійної системи України, системи соціальних послуг та з проведенням медичної реформи, а також з фокусуванням на досягненні Цілей сталого розвитку. Значення договорів у процесі регулювання відносин у сфері соціального забезпечення важко переоцінити. Договір як універсальний інструмент регулювання соціально-правових відносин характеризується підвищеною динамічністю, здатністю максимально враховувати інтереси учасників правовідносин, гнучкістю та відносною простотою адаптації до трансформаційних процесів у сфері соціального захисту, що в свою чергу, зумовлено появою нових соціальних ризиків, викликаних політичними та соціально-економічними змінами; посиленням ролі недержавного сектору у забезпеченні соціальної підтримки населення; а також виникненням нових суб'єктів, уповноважених на надання окремих видів соціальних послуг і забезпечення.		

		Так як право соціального забезпечення має дуалістичну природу, бо містить публічну та приватну складову, то слід зазначити про особливий метод правового регулювання що проявляється у поєднанні державного та договірних способів регулювання соціально-забезпечувальних відносин. Таким чином, договори у сфері соціального забезпечення можна визначити як міжгалузеву правову категорію окремого виду, особливістю яких є спрямованість на подолання соціальних ризиків, пом'якшення їх впливу або профілактику настання. Освітній компонент «Економіко-правові засади договірної діяльності» спрямований на формування у студентів знань щодо правової природи, особливостей договорів у праві соціального забезпечення. Завданням вивчення (на основі всіх доступних форм і засобів навчання) є: - забезпечити повноцінне оволодіння студентами основних теоретичних положень з усіх правових навичок щодо фахової обізнаності у сфері правового регулювання укладання договорів соціального забезпечення; - сформувати розуміння і вміння орієнтуватися у законодавчій базі, що спрямована на договірне врегулювання відносин у сфері соціального забезпечення; - навчити студентів професійно, грамотно і адекватно застосовувати чинне законодавство, що регулює суспільні соціальні відносини та укладання договорів у сфері соціального забезпечення; - сформувати знання щодо класифікації договорів у праві соціального забезпечення; - навчити визначати зміст, порядок укладання та особливості дії договорів про надання соціальних послуг; - навчити студентів охарактеризовувати види, зміст та особливості договорів у сфері соціального страхування, а також з'ясовувати правову природу договорів у сфері медичної допомоги, у сфері праці, зокрема, трудового договору та колективних договорів та угод у праві соціального забезпечення; -сформувати практичні навички укладання, аналізу та контролю виконання договорів у сфері соціального забезпечення.
13.	Мета освітнього компонента	Надати студентам глибоких знань у сфері договірних засад соціального забезпечення, зокрема, сформувати ґрунтовні знання про правову природу договорів у сфері соціального забезпечення, навчити аналізувати договірні відносини, складати проекти договорів та застосовувати законодавчі норми в практичній діяльності.
14.	Передумови вивчення ОК, зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	<i>Освітній компонент базується на вивченні таких дисциплін як:</i> вступ до спеціальності та основи наукових досліджень, історія та теорія соціальної роботи, економічні основи соціального забезпечення, конституційне право України та місцеве самоврядування, ведення професійних документів та звітність в соціальному забезпеченні, фінансово-правові засади соціального забезпечення, соціальна робота в громадах. <i>Освітній компонент є основою для:</i> менеджмент соціального забезпечення, судовий захист права на соціальне забезпечення, законодавче та нормативне забезпечення права на охорону здоров'я, міжнародні правові гарантії та зобов'язання України щодо реалізації соціальних прав людини
15.	Політика академічної доброчесності	Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти передбачає самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю, результатів навчання. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається нормативними документами Сумського національного аграрного університету, зокрема Кодексу академічної доброчесності, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в Сумському НАУ

		(повний перелік нормативних документів розміщених на сайті університету https://snau.edu.ua/viddil-zabezpechennya-yakosti-osviti/zabezpechennya-yakosti-osviti/akademichna-dobrochesnist/).
16.	Посилання на курс у Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6123
17	Ключові слова	договір, право соціального забезпечення, договірне регулювання, правове регулювання, індивідуальний договір, нормативний договір.

**РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ
РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ**

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)														Як оцінюється РНД
	3	4	5	6	8	10	11	12	13	14	15	16	17	18	
ДРН 1. Застосовувати методи збору інформації з різних джерел: аналіз документів та нормативну базу, засоби соціально-правової політики, знання з юриспруденції під час здійснення договірної роботи у сфері праці та соціального забезпечення задля соціально-економічної підтримки різних категорій населення.		+	+	+	+	+	+	+				+			Використання технічних засобів навчання, диспути, використання проблемних ситуацій, використання навчальних та контролюючих тестів, демонстрація презентацій доповідей з проблемних питань.
ДРН 2. Аналізувати норми цивільного та соціального права у співвідношенні задля опрацювання текстів договорів та норматичних актів у сфері соціального забезпечення; виявляти прогалини, колізії та недоліки правового регулювання та договорів.		+	+	+					+			+			Виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань, case study під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; демонстрація, аргументація результатів; виконання тестових завдань.
ДРН 3. Складати проекти різних видів договорів у сфері праці та соціального забезпечення, у відповідності до вимог законодавства, використовуючи чинні типові/примірні форми та володіючи основними знаннями щодо правової природи та ознак договорів; вести		+	+		+	+		+	+			+			Виступи на практичних заняттях; виконання тестових завдань, а також модульних контрольних робіт, демонстрація проектів договорів, аргументація результатів; case study.

порядок реєстрації договорів, журналів обліку та контролю за їх виконанням.															
ДРН 4. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення на основі різних видів договорів соціального забезпечення; Застосовувати нормативно-правову базу у сфері праці та соціального забезпечення, а також приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки, що зумовлюють надання подальших соціальних послуг на підставі укладення договорів.						+	+	+	+	+	+				Виконання індивідуальних та групових теоретико-прикладних завдань під час аудиторних занять та самостійної роботи студента; виконання тестових завдань, виконання індивідуальної дослідницької роботи; демонстрація, аргументація результатів дослідження, виконаного завдання; case study; демонстрація презентацій доповідей з проблемних питань.
ДРН 5. Здійснювати наукові дослідження, аналізувати та пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні громади в умовах сталого розвитку, що стає підставою для прийняття рішень, укладення договорів у сфері праці та в ході надання соціальної допомоги та соціального забезпечення.	+		+		+		+				+	+	+	+	демонстрація, аргументація результатів дослідження, виконаного завдання; демонстрація презентацій доповідей з проблемних питань; аргументація результатів; виконання тестових завдань.

**1. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
(ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ)**

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми	Розподіл в межах загального бюджету часу. Денна/заочна форма/заочна форма			Рекомендована література
	Аудиторна робота		Само стійна робота	
	Лк	П.з / семін. з	Лаб. з.	
Тема 1. Особливості, значення та основні засади договірної роботи у сфері соціального забезпечення 1. Особливості та значення договірної роботи у сфері соціального забезпечення. 2. Принципи та методи правового регулювання соціально-правових відносин. 3. Сучасні тенденції розвитку договірної роботи у сфері соціального забезпечення.	2	2		
Тема 2. Загальні положення про договір відповідно цивільного законодавства 1. Поняття, функції та значення договору. 2. Зміст, умови та форма договору. 3. Укладання, зміна і розірвання договору. 4. Класифікація (види) договорів. 5. Виконання договору.	4	2		
Тема 3. Загальні положення про договори у праві соціального забезпечення. 1. Співвідношення норм цивільного та соціального права. 2. Становлення та розвиток законодавства про договори у праві соціального забезпечення. 3. Поняття та юридичні ознаки договорів у праві соціального забезпечення. 4. Класифікація договорів у праві соціального забезпечення.	4	2		
Тема 4. Організація ведення договірної роботи та діловодства у сфері соціального забезпечення 1. Особливості організації договірної роботи на підприємствах, в органах соціального захисту та громадах. 2. Юридичний супровід та діловодство під час договірної роботи. 3. Діяльність юридичної служби, структурного підрозділу під час ведення договірної роботи. 4. Реєстрація та журнал обліку договорів, контроль за їх виконанням.	4	2		

Тема 5. Нормативні договори 1. Міжнародні договори у сфері соціального забезпечення 2. Колективні угоди у праві соціального забезпечення 3. Колективні договори у системі договорів у праві соціального забезпечення.	6	2			
Тема 6. Індивідуальні договори 1. Договори про надання соціальних послуг. 2. Договори у сфері соціального страхування. 3. Договори про надання медичної допомоги.	6	2			
Тема 7. Трудовий договір та контракт у сферах праці та соціального забезпечення 1. Спільні та відмінні риси трудового договору та контракту. 2. Соціальні гарантії при укладанні трудового договору та контракту. 3. Укладання трудового договору 4. Зміна та припинення трудового договору. 5. Особливість контракту як трудового договору, сфера його застосування.	4	2			
Всього 90	30	14		46	

2. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ ТА НАВЧАННЯ

ДРН	Методи викладання (робота, що буде проведена викладачем <u>під час аудиторних занять</u> , консультацій)	Кількість годин	Методи навчання (які види навчальної діяльності має виконати <u>студент самостійно</u>)	Кількість годин
ДРН 1. Застосовувати методи збору інформації з різних джерел: аналіз документів та нормативну базу, засоби соціально-правової політики, знання з юриспруденції під час здійснення договірної роботи у сфері праці та соціального забезпечення задля соціально-економічної	- проведення лекційних та практичних занять з використання мультимедійних технологій.	8	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - обговорення матеріалу теми, моделювання правових ситуацій; виконання навчальних та практичних завдань; завдання самостійної роботи; тестування	10

підтримки різних категорій населення.				
ДРН 2. Аналізувати норми цивільного та соціального права у співвідношенні задля опрацювання текстів договорів та норматичних актів у сфері соціального забезпечення; виявляти прогалини, колізії та недоліки правового регулювання та договорів.	- проведення лекційних та практичних занять з використанням чинного законодавства для складення проектів договорів, робота в групах.	8	- аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - проходження тестування.	10
ДРН 3. Скласти проекти різних видів договорів у сфері праці та соціального забезпечення, у відповідності до вимог законодавства, використовуючи чинні типові/примірні форми та володіючи основними знаннями щодо правової природи та ознак договорів; вести порядок реєстрації договорів, журналів обліку та контролю за їх виконанням.	- під час викладання матеріалу використовувати метод діалогового навчання, співробітництво студентів	8	- аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань, case study; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту презентацій доповідей з проблемних питань; - проходження тестування.	10
ДРН 4. Визначати зміст співпраці з організаціями та установами з метою залучення їх до соціального захисту населення на основі різних видів договорів соціального забезпечення; Застосовувати нормативно-правову базу у	-лекції-візуалізації; - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань; -виконання індивідуальних практичних завдань, індивідуальна дослідницька робота.	10	- додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт; - аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань; - вирішення практичних завдань; -тестування/контрольна робота; - усне опитування	10

сфері праці та соціального забезпечення, а також приймати практичні рішення для покращення соціального добробуту та підвищення соціальної безпеки, що зумовлюють надання подальших соціальних послуг на підставі укладення договорів.				
ДРН 5. Здійснювати наукові дослідження, аналізувати та пояснювати актуальні процеси у соціальній сфері та соціальному забезпеченні громади в умовах сталого розвитку, що стає підставою для прийняття рішень, укладення договорів у сфері праці та в ході надання соціальної допомоги та соціального забезпечення.	-лекції-візуалізації - робота в групах, обговорення на заняттях дискусійних питань, виконання індивідуальних практичних завдань, демонстрація, аргументація результатів дослідження, виконаного завдання; case study, індивідуальна дослідницька робота.	10	аналіз проведеної роботи під час виконання практичних завдань; - додаткове опрацювання лекційного матеріалу; - підготовка до захисту практичних робіт (презентації); - проходження тестування.	6
Всього годин		44		46

5. ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

5.1. Діагностичне оцінювання (зазначається за потреби)

5.2. Сумативне оцінювання

5.2.1. Для оцінювання очікуваних результатів навчання передбачено

№	Методи сумативного оцінювання Осінній 6 семестр (іспит)	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1. 1	Модуль 1 (теми 1-4)	35 балів/35%	До 7 тиждень
2. 1.1.	Тестування	5 балів /5%	До 7 тижня
3. 1.2.	Усні опитування, участь в дискусіях	10 балів /5%	згідно розкладу
4. 1.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), презентація доповіді	10 балів /5%	згідно розкладу
5. 1.4	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /5%	До 7 тижня
6. 3.	Модуль 2 (теми 5-7)	35 балів/35%	15 тиждень

7. 3.1	Тестування	5 балів /5%	До 15 тижня
8. 3.2	Усні опитування, участь в дискусіях	5 балів /5%	згідно розкладу
9. 3.3.	Аналіз конкретних ситуацій (Case-study), презентація доповіді	5 балів /5%	згідно розкладу
10. 3.4	Створення проектів договорів	10 балів /5%	До 15 тижня
11. 3.5	Написання контрольної роботи за результатами вивчення теоретичного матеріалу	10 балів /10%	До 15 тижня
12.	Іспит	30 балів	За розкладом

5.2.2. Критерії оцінювання

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
Модуль 1	<i><21 балів</i>	<i>21-26</i>	<i>26-31 балів</i>	<i>32-35 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдань, виконані тести (результат залежить від кількості вірних відповідей на запитання/завдання/тест) продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми, надана обґрунтована відповідь на запитання.
Модуль 2	<i><21 балів</i>	<i>21-26</i>	<i>26-31 балів</i>	<i>32-35 балів</i>
	Вимоги щодо завдання не виконано	Більшість вимог виконано, але окремі складові відсутні або недостатньо розкрити, відсутній аналіз інших підходів до питання.	Виконано усі вимоги завдання	Виконано усі вимоги завдань, виконані тести (результат залежить від кількості вірних відповідей на запитання/завдання/тест) продемонстровано, креативність, вдумливість, запропоновано власне вирішення проблеми, надана обґрунтована відповідь на запитання.
Іспит теоретичні та тестові питання	<i>0-5 балів</i>	<i>5-15 балів</i>	<i>15-27 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання не виконано	Студент недостатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано з помилками	Студент достатньо орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано	Студент гарно орієнтується в теоретичному матеріалі, завдання виконано

5.3. Формативне оцінювання:

Для оцінювання поточного прогресу у навчанні та розуміння напрямів подальшого удосконалення передбачено:

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Опитування та усні коментарі викладача за його результатами	На кожному практичному занятті
2	Обговорення та взаємооцінювання студентами виконаних практичних завдань	на практичних заняттях
3	Настанови викладачів в процесі виконання практичних завдань	На консультаціях
4	Усний зворотній зв'язок від викладача та студентів після презентації доповіді, проекту договору	1-10 тиждень
5	Оцінювання результатів колоквиуму	7,14 тиждень
6	Оцінювання письмових робіт	7, 14 тиждень

Шкала оцінювання, що діє в Сумському національному аграрному університеті

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	Для екзамену, курсового проекту (роботи), практики, кваліфікаційної роботи	для заліку
90 – 100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
75-81		
69-74	задовільно	
60-68		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов’язковим повторним вивченням дисципліни

6. НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основна:

1. Бориченко К.В., Гудзь А.О., Корнілова О.В., Наньєва М.І. Договори у сфері праці та соціального забезпечення: навч. - метод. посібник. Одеса: Фенікс, 2022. 80 с. URL: <http://dspace.onua.edu.ua/handle/11300/14602>
2. Лященко О., Панченко А. Договори у праві соціального забезпечення: проблеми теорії та практики : монографія / Оксана Лященко, Анна Панченко ; Нац. ун-т «Одес. юрид. академія». - Одеса : Фенікс, 2023. - 212 с.
3. Бісік С.Г., Ярем О.А. Організація договірної роботи юридичною службою на підприємстві. URL:<http://elibrary.collegesnau.com/wp-content/uploads/2017/05/Materialy3.pdf>
4. Гудзь О. О. Поняття та характеристика договорів у сфері соціального забезпечення. Вісник НТУУ «КП». Політологія. Соціологія. Право. Випуск 4 (40). 2018. С. 105-108. URL: <http://visnyk-psp.kpi.ua/article/view/194356/194468>.
5. Гудзь О.О. Договір як регулятор відносин у сфері соціального забезпечення: історичний аспект. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія «Право». 2019. № 58. С. 156-159.
6. Гудзь О.О. Поняття договору у сфері соціального забезпечення. «Верховенство права очима правників-початківців»: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів та аспірантів (м. Одеса, 24 листопада 2018 року). С. 407-410.
7. Загальне положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації: Постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2008, № 1040. Урядовий кур'єр. 2008. № 238. 18 грудня. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1040-2008-%D0%BF#Text>.

8. Соціальні послуги в Україні: сучасний стан, проблеми, обмеження. Міжнародний Фонд Відродження. https://parlament.org.ua/wp-content/uploads/2024/09/ali_study_socialservices.pdf
9. Тараненко Л.С., Чудик-Білоусова Н.І. Роль юридичної служби з організації договірної роботи в соціальній та медичній сферах. Університетські наукові записки. 2021. № 2 (80). С.104-111
10. Bullain N. A Handbook on Non-State Social Service Delivery Models: a guide for policy makers and practitioners in the CIS region / N .Bullain, L. Panov // UNDP. Bratislava, 2012. 124 p.
11. Social Services Commissioning Framework. 2011. URL: <https://www.valeofglamorgan.gov.uk/Documents/Living/Social%20Care/Adult%20Services/Commissioning-Framework-Final-Nov-11.pdf>

Додаткова

12. Голенко Є.М., Ковальов В.І. Право соціального забезпечення: запитання й відповіді. 2-е вид., Испр. і доп. - М.: Юриспруденція, 2022.
13. Мокрицька Н. П. Право соціального забезпечення : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2020. 536 с.
14. Болотіна Н.Б. Право соціального захисту України. - К.: Знання, 2018. - 663 с.
15. Бойко М.Д. Право соціального забезпечення України: Навч. посіб. - К.: Атіка, 2006. - 380 с.
16. Професійна підготовка майбутніх соціальних працівників до роботи в об'єднаній територіальній громаді. Формування професіоналізму фахівця в системі безперервної освіти : збірник наукових праць за матеріалами VII Всеукраїнської науково-практичної Інтернет-конференції, 20- 21 квітня 2017 р. / ДВНЗ «»Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди» [наук. Ред..В..П.Коцур, Д.С.Мазоха]. Київ : Міленіум, 40-43.
17. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т. В. Боднар, О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова та ін.; за ред. О. В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
18. Цивільне право України. Договірні та недо-говірні зобов'язання: підручник/ С. С. Бичкова, І. А. Бірюков, В. І. Бобрик та ін.; за заг. ред. С. С. Бичкової. 3-тє вид., змін, і доп. К.: Алерта, 2014.496 с.
19. Право соціального забезпечення : навчальний посібник / Г.І. Чанишева, І.В. Лагутіна, К.В. Бориченко, В.С. Тарасенко, Є.В. Краснов, О.С. Щукін, А.О. Гудзь, О.В. Корнілова; за заг. ред. Г.І. Чанишевої. Одеса, 2022. 266 с.
20. Синчук С.М. Правовідносини соціального забезпечення: суб'єкти, зміст, об'єкти: монографія. Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2015. 422 с.
21. Гудзь О. О. Класифікація договорів у праві соціального забезпечення. Південноукраїнський правничий часопис. 2019. № 1. С. 65-68.
22. Гудзь О.О. Договірні засади права соціального забезпечення України. Правове забезпечення соціальної сфери: матер. Х Міжнар. наук. конф. студ., аспір. та молод. учених (м. Одеса, 19 квітня 2019 р.). С. 138-141.
23. Гудзь О.О. Види договорів у праві соціального забезпечення. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Правове життя сучасної України», Одеса, 17 травня 2019 року. С. 571-574.
24. Гудзь О.О. Індивідуальний договір у праві соціального забезпечення: його види та характеристика. Матеріали Міжнародної 14 науково-практичної конференції до 70-ліття Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, Київ, 30 жовтня 2019 року. С. 168-171.
25. Чудик-Білоусова Н. І. Цивільно-правовий договір у системі соціального забезпечення України. Університетські наукові записки. 2014. № 4 (52). С. 43-54.
17. Гудзь О.О. Колективні угоди як джерела права соціального забезпечення України. Правове забезпечення соціальної сфери: матер. XI Міжнар. наук. конф. студ., аспір. та молод. учених (м. Одеса, 23 квітня 2020 р.). С. 195-198.
18. Право соціального забезпечення [Електронний ресурс] : електронні методичні рекомендації до практичних занять з навчальної дисципліни для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 081 «Право» /уклад.: О. М. Потопахіна, Є. М. Корнеєва. – Одеса, 2023. – 184 с.– 1,4 МБ.
20. **Петрова Н.О.,** Нежевело В.В. Особливості державно-правового регулювання допомоги суб'єктам господарювання за рахунок державних та місцевих ресурсів у сучасних умовах в Україні та ЄС: порівняльний аспект.

21. Oleksandr Horban, Kateryna Horbachova, Valentyna Nezhevelo, Yuliia Rud, **Nataliia Petrova**. Labour relations in law enforcement agencies on the example of the prosecutor's office: A comparative analysis of Ukraine and other countries. *Revista da Defensoria Pública do Distrito Federal*. 2024. 6(3). 15-38.

Нормативні акти

22. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 р. № 966–IV <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text>
23. Про затвердження примірної форми договору про надання соціальних послуг шляхом соціального замовлення та компенсації надавачам вартості соціальних послуг: Наказ Міністерства соціальної політики України від 24 березня 2021 року № 146. <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0146739-21#Text>
24. Про затвердження Типового договору про надання соціальних послуг: Наказ Міністерства соціальної політики України від 23 грудня 2020 року № 847. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-21#Text>
25. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 р. № 435-IV. Офіційний вісник України. 2003. № 11. Ст. 461. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>.
26. Загальна декларація прав людини (00Н, 1948) // Права людини. Міжнародні договори України. Декларації, документи: Збірник. — К., 1992.
27. Закон України "Про пенсійне забезпечення військовослужбовців та осіб начальницького і рядового складу органів внутрішніх справ" від 9 квітня // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 29. — Ст. 399.
28. Закон України "Про пенсійне забезпечення" № 1788-XII від 5 листопада // Відомості Верховної Ради України. — 1992. — № 3. — Ст. 10.
29. Закон України «Основи законодавства України про загальнообов'язкове державне соціальне страхування» від 14 січня 1998 року № 16/98-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1998, N 23, ст.121.
30. Закон України «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування» від 9 липня 2003 року № 1058-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, NN 49-51, ст.376
31. Конвенція МОП № 102 "Про мінімальні норми соціального забезпечення" // Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП.— К.: Основа, 1997. — Т. 3. — С.249.
32. Конвенція МОП № 128 "Про допомоги по інвалідності, по старості і у випадку втрати годувальника" // Міжнародне законодавство про охорону праці і Конвенції та рекомендації МОП. — К.: Основа, 1997. — Т. 3. — С. 249.
33. Конституція України від 28 червня 1996 року, № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, N 30, ст. 141.
34. Концепція соціального забезпечення населення України: Затв. Постановою Верховної Ради України від 21 грудня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. — 1994. — ; № 6. — Ст.31.

Інформаційні ресурси:

1. <http://lib.rada.gov.ua> – Сайт бібліотеки Верховної Ради України.
2. <http://portal.rada.gov.ua> – Офіційний сайт Верховної Ради України.
3. <http://www.kmu.gov.ua> – Офіційний портал Кабінету Міністрів України.
4. <http://www.nbu.gov.ua> – Сайт Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.
5. <http://www.pravoua.com.ua> – Офіційний сайт журналу «Право України».
6. <http://www.yurpractika.com> – Сайт газети «Юридична практика».
7. <https://dszn.smr.gov.ua/> - Департамент соціального захисту населення Сумської міської ради
8. <https://www.msp.gov.ua/> Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України
9. <https://www.president.gov.ua> – Офіційне інтернет-представництво Президента України.